

Uusia avauksia

Anna-Maria Wiljanen

Uudenvuodenlupaukset kuuluvat olennaisena osana loppuvuoteen. Kuulun niihin, joiden lupauksiin kuuluvat vuoden aikana lukematta jääneiden taidehistorian uutuuskirjojen, Suomen taiteen historian klassikoiden ja muun omalle tutkimukselle olennaisen tutkimuskirjallisuuden lukeminen joulupyhien aikana. Tänä vuonna tilanne on toinen. Tämän lehden ilmeissä olen jo muuttanut uuteen kotikaupunkiin Tokioon, jossa aloitan Suomen Japanin instituutin johtajana tammikuun alussa. Instituutin tehtävänä on edistää Suomen ja Japanin välistä yhteistyötä tieteen, kulttuurin ja ylimmän opetuksen alueilla, joten joulunpyhien lukemiseni tulisi varmasti keskittymään lähinnä japanilaista kulttuuria ulkomaalaisille -tyyppiseen kirjallisuuteen.

Suomen Japanin instituutin perustamisesta tulee 2018 kuluneeksi 20 vuotta. Instituutti

on pyrkinyt koko olemassaolonsa ajan seuraamaan suomalaisessa ja japanilaisessa yhteiskunnassa tapahtuvaa muutosta ja rakentamaan verkostoja, joiden avulla on voitu toteuttaa asiantuntijavierailuja, yliopistojen välisiä yhteistyötä, näyttelyitä, tapahtumia sekä kattavaa taiteilijaresidenssiohjelmaa.

Juhlavuoden ohjelmaan sisältyy runsaasti uusia avauksia, jotka näkyvät eri tavoin instituutin toiminnassa. Ensimmäinen konkreettinen uusi avaus ovat instituutin uudet verkkosivut, jotka avataan tammikuun lopulla. Niiden suunnittelussa on kiinnitetty erityisesti huomiota tiedonhaun helppouteen ja saavutettavuuteen, mutta ei ilman substanssia. Radiouutisissa 15.12.2017 kerrottiin, kuinka hyvä maine Suomella on Japanissa ja kuinka paljon meillä on annettavaa asukasluvultaan (127 miljoonaa) maailman kymmenenneksi suurimmalle yhteiskunnalle, olipa sitten kyse metsäteollisuudesta, geriatriasta, neuvolatoiminnasta tai

taidehistoriasta. Suomi kiinnostaa japanilaisia, joten hyvä maine ja suuri kiinnostus kannattaa hyödyntää, vaikka kilpailu on kovaa.

Ateneumin taidemuseon järjestämä Helene Schjerfbeckin kiertonäyttely Japanissa 2015–2016 oli todellinen uusi avaus, joka toi suomalaisen taiteen historian Tokiossa mutta myös Sendaissa, Hiroshimassa ja Hayamassa asuvien taiteenystävien nähtäville. Näyttely osoitti, että suomalaiselle taiteelle on vankka kannattajakunta Japanissa. Myös Suomessa on kiinnostus japanilaiseen taiteeseen ja siihen, miten Japanin vaikutus näkyy suomalaisten taiteilijoiden teoksissa. Tästä esimerkkinä Ateneumin taidemuseon järjestämä Japanomania pohjoismaisessa taiteessa 1875–1918 -näyttely, jossa esiteltiin suomalaisyleisölle, miten 1850-luvun lopulla Japanin avautumisen myötä herännyt kiinnostus japanilaiseen taiteeseen ja kulttuuriin inspiroi pohjoismaisia eri alojen taiteilijoita.

Japanilaisten kiinnostus ei kohdistu ainoastaan kuvataiteeseen vaan myös arkkitehtuuriin, muo-

pääkirjoitus

toiluun, muotiin, keramiikkaan, tanssiin, musiikkiin ja... no, lähes kaikkeen. Mistä tämä johtuu? Ehkäpä siitä, että sekä japanilaisia että suomalaisia yhdistää viehätys ja pyrkimys minimalistiseen muotokieleen, funktionaalisuuteen, maanläheisyyteen ja ylipäänsä kestävään kauneuteen, josta esimerkkinä mainittakoon japanilaisten hirsitalobuumi.

Instituutin 20-vuotisjuhlavuoden jälkeen on toisen juhlavuoden vuoro, kun vuonna 2019 Suomen ja Japanin diplomaattisuhteiden solmimisesta tulee kuluneeksi 100 vuotta. Uudet avaukset tulevat siis jatkumaan, mutta mistä ideat niiden keksimiseen ja toteuttamiseen? Suomen taiteen historian koko kaaresta ja sen yhdistämisestä uuteen luovuuteen, yllättäviin vastakohtiin sekä poikkitieteellisyyteen. Uskon, että kun edelliseen lisätään vielä eri yleisöjen osallistaminen, on menestys taattu.

Näyttää siltä, että joulunpyhien lukemiseni koostuu kuitenkin (kuten aikaisempinakin vuosina) Suomen taiteen historian perusteoksista.

Tämä Tahitin numero tarjoaa herkullisen kattauksen referee-artikkeleita. Leena Valkeapään artikkelissa käsitellään Suomen Muinaismuistoyhdistyksen taidehistorialliset tutkimukset Suomessa vuosina 1871–1902, kun taas Seppo Sivosen artikkeli käsittelee Fagervikin

kiinalaisen huvimajaa maiseman, maun ja matkan käsitteiden kautta, Roni Grénin artikkeli avaa Emmauel Frémiet'n objektivismia ja Anna Logrénin artikkelissa perehdytään puolestaan kuvanveistäjä Eva Rynäsen julkisuuskuvaan. Kentältä ja arkistosta -osiossa Satu Kähkönen pureutuu muotoilukritiikkiin ja sen tarpeellisuuden artikkelissaan Mitä muotoilukritiikki on ja mihin sitä tarvitaan?: Saksan muotoiluhistoriayhdistyksen Design Criticism –konferenssi HfG Offenbachissa 19.–20.5.2017. Tämänkertaisen Tahiti-lehden kruunaa Altti Kuusamon puheenvuoro: Käytännön teoriapitoisuudesta: Emeritusprofessorin teorialestamentti, joka vie taatusti mukanaan...ja tarjoaa lukijoille uusia avauksia!

Suurkiitos kaikille kirjoittajille, referee-arvioitsijoille sekä Tahitin toimituskunnalle!

Antoisia lukuhetkiä!

